

BEACH

III a/

O MAJESTE

AN IMPALAER HAC AN IMPALAERES

EN BREIZ.

Var ton *Kloarek Remengol.*

« Trid gand laouenidigez, ha sao da ben huel,
« Strak da zaouarn, kan joaus, va bro ger Breiz-Izel
« Douar gos an dud leal, ar zænt, ar verzerrien,
« Douar ar Feiz, an Henor hac ar brezellourien!

« Ya, sao da dal luc'hedus ha kurunet a c'hloar,
« Cetu te er renk kenta deus broyou an douar,
« Niz an den en deus laket ar bed oll da grenn
« A zo, evel eur mignon, erru d'as bizita.

« Deus, tosta lestr binniget, lestr an dud kalonek,
« Deus gant hon Impalaer, ar Prinç ker galloudek,
« Ambrouget gant an avel, lusket gant ar mor,
« Deus da ober dazisken en pors bras an Arvor.

« Petra zo gant ar c'hleyer o vralla en tourriou?
« Klêvet 'ran trous an drompil ha kros ar c'hanolliou
« Diredit oll tud Treger, tud Kerne, tud Leon,
« Skoit, c'hui tabourinou, cetu Napoleon !.....

« Kær a Vrest, digor buan da zorojou ouarn ;
« D'ar Prinç galloudek azalc'h an urs en e zaouarn ;
« Da Impalaer bro c'hal kerkouls ha d'he Bried
« Gra eun digemer henvel deus kement o deus gred.

Deus all listri rubanet leun a bavillonou,
Karget a dud tro*var dro, beteg beg o guerniou,
Ar youadennou joaus, ar c'hanol o tenna
A lak, evel ar c'hurun, an douar da grenn.

Evel ar mor o pignat en dro d'eur roc'h huel
En eum doll dre ar ruyou ar bobl a Vreiz-Izel ;
C'hoec'h kant mil voues a zao kren deus a bevar c'horn ker
En eur grial : *Ravevo pell an Impalaer !*

Pa dao kroz ar c'hanolliou ha moues skiltr ar c'hleyer,
Ar mær, e penn e gonsel, Prefet ar Finistær
Dindan eun ark a driomf, vel n'eus gullet biskoas,
A receo o Majeste en traon deus ar ru vras.

Merc'h ar mær, guisket en guen, gant deg kamarades,
E deus kerkent kinnidek fleur d'an Impaleres
Pini, gant eur zel tener ha daou bokik charmant,
E deveus roed dezi eur groas en diamant.

Neuze an daou souveren, eb ober tam diskuis,
A zo, gand tud o fales, éd var eon d'an llis.
Var pazennou ar porchet, evit o digemer,
E penn e oll veleyen, e voa Eskop Kemper.

Goude bea kinniget dezo dour binniget,
Ractal an Otrou n'Eskop en deus de lavaret :
« Pobl Breiz en eum gav fier hac henoret hirio
« O velet var e zouar brassa Impaler zo.

« Mam-bro an dukes Anna, onspen ma ro beprd
« Ar guella mortolodet ar grenva soudardet,
« A fournis c'hoas d'an llis beleyen a gouraj
« Pere a ya da brezeg ar feiz d'an dud sauvaj.

« Pa lakefot o fizianç var pen or brezis ker
« E velfot, gand plijadur, n'en de ket gaou ar ger
« Lavaret gand eur chef bras, penos eur guir breton
« N'en deus gred var an douar birviken trahison.

« Bremaic, en treid an oter, e pedfomp oll Doue
« Da skuil e c'hraçou varnoc'h, Napoleon trede,
« Da vinniga eb hean o pried vertuzus,
« Ha da zioual eus goalheur o mab karantezuz. »

Neuze an Impalaer en deveus respontet
E voa eur bonheur dean bea digemeret
Dre veleyen Breiz-Izel, gand pere, a galon,
E ye da bedi Doue evit an nation.

Kerkent e bet antonnet an hymn kaer *Te Deum*,
Ar musik en deus kanet an *Domine, Salvum*,
Hac en kichen e Fried, ebars en templ santel
E voa on Impaleres daoulinet vel eun ael.

Ractal goude an ofiç, ar c'hortech zo éd prim
D'an ty en pini e chom ar prefet maritim,
Elec'h ma ze het prizet gant on Impalaer
Lakat donet dirazan ar pennou bras a gær.

An de varlerc'h, deus an nos, e digoret ar bal,
En pini e bet lezet tud ar vro d'antreal,
An Impaleres a voa o tançal gant ar mæer
Ha merc'h koant ar chef bras man-gant an Impalaer.

Pa voe echuet an danç, pemp varn'ugent plac'h koant
O rei dorn d'ho c'havalier, potret meurbed galant,
A zo kerkent passeet, er zal, a biou an tron,
En o rog ar biniou hac ar vombard o son.

Dirag an daou souveren o deus gred an danç tro,
Ar bal, ar passe-pie kouls hac ar jabadao;
An Impaler a c'hoarze, hac an Impaleres
E deus straket o daouarn gant laouenidigez.

Ar bobl, evel bugale doujançus ha tener,
Karguet eus a garante vit an Impalaer;
Kouls hac evit e bried ne ye ket da gousket
Ken en divije deze nosves vad lavaret.

Quent ma ze eus a gær Brest ed an Impaler kuit
E prizet d'he Vajeste rei ar groas a verit
D'an Otrou Keramanac'h, person kær Montroules,
Eur pastor karantezus ha leun a vadeles.

Arog mont en e voitur e c'halv an otrou mæer
Hac e lak en e zaouarn, evit peorrien e gær,
Evit an dud ezomek *eumneg mil pemp kant liur*
Da zouçat de o mizer, ha sikour o mezur.

En eur zortial a Vrest e kavaz var gezek
Eun nombr bras a Vretonet ha mæer Lambezellek
Pere, joaus a galon ha laouen a ene,
O deus ambrouget o Frinç, betek kær Landerne.

En kichen dor ar gær man e voa e n'eum gavet
Ouspen pemp kant kavalier var gezek kær meurbed,
Ha pere voa diredet eus pevar c'horn ar vro
Vit henori o frincet hac ambrouget anezo.

Er Faou, ugent plac'h yaouank eus kær, divar ar mes
O deus ive kinniget fleur d'an Impaleres,
Pehini, goude receo deveriou bras an oll,
Zo deut da rent'ar zalud da berson Remengol.

Ar beleg venerabl man, gant e brocession,
A voa, evel ar re all, deut d'ar reunion,
El lec'h m'ellet remerkout, displeget en avel
Banielou kaera Ilis a zo en Breiz-Izel.

Breman zo c'hozek kant vla, Grallon, ar roue kos,
Tennet gant sant Guenole, d'an tol a anter nos,
Demeus e gær gapital, a ye da gonfonti,
A zavaz an Ilis man vit ar Verc'hes Vari.

Evit rei gloar d'an Otrou ha renta testeni
Eus ar miraklou ker bras zo erruet enni,
Pevar Bab, tri gardinal hac an eskibien oll
O deveus gred presantchou d'a Ilis Remengol.

Ar rouane o unan, eus ho zron diskennet,
Dirag mam an oll-remed a zo bet daoulinet;
Deus pevar c'horn ar c'hontre ha deus ar vroyou pell
E teuer da henori Patrones Breiz-Izel.

Mæs an henor ar brassa e deveus recevet
Eze bea, gant triomf, er bloa man kurunet
Dre vikel vras Jesus-Christ, ar pab santel Pi nao,
Dirag ar bobl daoulinet ha beleyen ar vro.

Person Ilis Remengol, gant eur visach seder
A zo deut da zigori dirag an Impaler
Ar c'hayer bras alaouret en piui e skrivet
Ar graçou spirituel da Remengol roet.

Kerkent an Impalaer ha goude e bried,
O kemeret eur bluen o deus varnan sinet;
Prizet o deveus ive kemeret gant respet
Teir vedalen gaer en aour eus mam an oll-remed.

An Impaleres devot a lavar d'ar person,
Penos e deveus anken ha keun en e c'halon
Tremen abiou Remengol eb ellout antreal
Da zaoulina eun nebeut en eun Ilis ken ral.

Mæs d'ar pastor venerabl e deus rekommandet
Pedi eviti, evit e mab hac e fried;
An Impalaer neuze a ro eur som en aour
Evit, en o ezomou, soulañi an dud paour.

Evel ma ze erruet en kær ar C'hastellin,
Eur vanden paysantezet, koant ral ha guisket fin;
O deveus bet kinniget d'an Impaleres,
Vit lakat d'e mab bihan, dillat divar ar mæs.

Gant kals a gomzou tener, hon Impaleres vad
A deu d'o interroji ha d'o drugarekat;
Dalc'het e deveus ive pell bras var e barlen
Eur c'hoeff bihan goernisset, grêd gant kemennerrien,

Vardro peder heur anter, voitur an Impaler
A zo, gant e escortchou, antreet en Kemper
Deus a bini an oll bobl a zalc'he dean prest.
Henoriou bras hac envel eus a driomfou Brest.

Kerkent, e pen e gonseil, é deut an Otrou mæer
Da ginnig d'e Vajeste an alc'honechou a gær,
En eur assuri dean penos ne gavje ket
Tud siuloc'h na fidelloc'h evit ar Vretonet.

An Otrou n'Escop ive, var dor e gathedral
En deus-an bet ezanset ha lavaret ractal:
« Prinç ha Princes souveren ra veot binniget,
« Kerkouls hac ar mab bihan o c'heus demp-ni roet.»

Evel ma zint bet erru en Hotel ar Prefet
Eb kemeret tam diskuis o devez recevet
Mæriou tri-uguent parres, ar c'honsel general,
Eun niver bras a cheffou, ouспен an tribunal.

Goude, ugent dimezel hac ugent paysantes
A ginnig eur bannerat fleur d'an Impaleres,
Gant traou bihan da c'hoari hac eun habit koant ral
Gred en gis Kerne evit ar Prinç Imperial.

Unan ane e devez gred eun diskour gallek
Eun all e deus kozeet en langach brezonek;
Kredi ran penos Breizis o devez kals a c'hoant
Da glevet an darn vuia demeus ar gompliment :

« Itron, *emezi*, eur Prinç, hac enr Brinçes huel
« Oc'h erruout en om c'hreis, en fonç bras Breiz-Izel,
« A zo evidomp-ni oll paysantet eun dra vras,
« Eur faveur dreist ordinal vel n'eus gullet biskoas.

« Derc'hel a refomp bepret ar zonz deus o pizit
« Hir amzer ha da viken goude ma voc'h ed Kuit
« Ar vam, en korn an oalet gant e bugaliogu
« A zesko d'e oc'h hano hac o madelezou.

« Pa vo bras o mab bihan, prizit deski dean
« Penos en fonç Breiz-Izel, pell, pell, pell bras outan
« Tud kalonek o devez kemeret evit ger :
« *Douj hac henori Doue, karout o Impaler.* »

Eus an nos, deus ar goulou ha var eur blacen vras,
E kommanç ar biniou da joloriat c'hoas,
An dançou en gis Kerne, al laouenidiges
O deus padet, eb hean, beteg fin an nosves.

An de varlerc'h, da zeg heur, Napoleon trede
Zo adarre partiet etrezek Kemperle;
Pa voa peder heur o son, ar c'hanol o parlant
Ere dija e antre en kær an Oriant.

Eno, evel en kær Brest, eb ober tam diskuis
Ezéd ed, gant e gortech, da barres Sant Louis
Ellec'h m'en devez priset lavaret d'ar c'hure
E ye d'en eum occupi deus eun Ilis neve.

Ar bemzek avis east, pa voa kreis de o son
Deves gouel bras ar verc'hes har joa en o c'halon,
Or brincet karantezus a zo prest erruet
E tal chapel burzudus santes Anna-Venet.

Er bloa c'huezek kant ugent, eur c'hristen katolik,
Eun den a zoujanç Doue hanvet *Nicolazik*,
Dre eur sklerijen dean eus an envou deut prim
A ras sevel eur chapel da bried sant Joachim.

En park bras ar Bocenno daou baysant kunduet
Dre eur c'houlouen brillant eus an noabr diskennet
A gavas eun imaj kos deus mam ar Verc'hes ker
Pini a chommas pell bras gand yeod evit oter.

Ar paour kes Nicolazik a zo bet interret
Er plaç memeus ma zé bet an imaj kos kavet,
Mæs Doue 'roas dean ar bonheur, kent mervel
Da velet e batrones savet déi eur chapel.

Aboue m'a Nicolazik o kouskat en e ve,
Tud gentil vras, princezet ha kals a rouane
O deus kasset presantchou da dempl santes Anna
Pini a ve bizitet gant deg mil den bep bloa.

Pa ze deus dor ar porc'het tostet an Impaler
Eskop Guenet a zo deut evit en digemer
Arpet var brec'h daou veleg dre ma ze oalet bras,
Prononç a ra gouskoude gant eur voues huel c'hoas :

« Gant eur bonheur ar brassa, deve e vouel ken kaer
« E lakan va respejou e treid va Impalaer;
« Ra brizo gant an Otrou selaou eun eskop kos
« Ha skuilla varnoc'h o taou e c'hraçou, e vennos. »

Arog m'an doa echuet an eskop e gomzou
An Impaleres touchet e loskas e daélou;
Pultrin an Impalaer a velet o tridal
Dirag bléou guen ar pastor, pa respontas ractal :

« Touchet on, Otrou n'Eskop, hac a viken e vin
« Deus ar gueriou ken tener oc'h eus lavaret din;
« Peur vuia d'or zujedi e rankomp an exempl
« Mes, avichou e kleomp mont var o lerc'h d'an templ.

« Evelse, evit heulia kustum ar vro breton
« E falvet din, de va gouel, pellat demeus va zron
« Ha dont aman da c'houlouen eus Doue a gle or barn
« Bonheur ar bobl en devez roed din da c'houarn. »

P'o deus gred o fedennou dirag santes Anna
An Impaler hac e vreg zo deut da assista
D'ar zakrifç adorabl a zo bet celebret
Var an oter sacr savet evit ar belerinet.

Goude bea lezet arc'hant evit ar paour
O deus d'an Otrou n'Eskop roed eur c'haliç aour;
An Impaler vertuzus en deus roed dija
Da Zantes Anna Venet eur baniel ar gaera.

Tri ugent mil medalen zo goude binniget
Evit derc'hel da viken en toues ar Vretonet
Sonj eus ar pelerinach gréd gand o Majeste
Impaleres Eugeni, Napoleon trede.

Goude templ Santes Anna o devez bizitet
En kreis eun niver a bobl ar gær eus a Voenet.
En eur dremen Lokmine da vont da Sant-Briek
O devez roed mil liur vit an dud ezomek.

Evel ma zint erruet, evit e bizita,
Er gær gaer a zong hano Napoleon kenta,
An Impaler a gemen ar person dirazan
Starda mad a ra e zorn, hac e lavar dean :

• Pevar c'hant mil liur arc'hant a roan d'hec'h hirie
• Evit ma c'helfet aman kaout eun Ilis neve ;
• C'hoant a meus e ve dious-tu al labour kommandet
• Rac a ben daou vla aman me deuyo d'e guelet. »

Loudeac ha Moncontour en deveus passeet ;
Erfin, en kær Sant-Briek e ze bet antreet,
Epad ma voa ar c'hleyer kouls hac ar c'hanolliou
Ganto moues skiltr ha ken kre oc'h annonç ar c'hêlou.

Biskoas n'eus guelet kement a laouenidigez
Vel deus an Impalaer hac an Impaleres
Pa zint deut, en eur gemer bretonet da escort
En departamant ken kaer eus kosteziou an nord.

Moncontour, Iffiniak, Guengamp ha Lanhuon,
Pempoul ha Kastel-Audren, Pontreo ha Lanvnon
O deus beteg Sant Briek gasset o fomperrien
Evit renta mui-oc'h-mui honor d'o souveren.

Dindan ar porchet ken kaer eus a gathedral kær
E ze bet digemeret ar prinç hon Impalaer
Gant tost da bemp kant beleg hac ar vikelet vras,
O tougen, aboue nebeut, kaon d'o eskop siouas !

Ac'hane e diskennet en hotel ar Prefet
Pini en deveus dean ar cheffou presentet ;
Goude e prizet gantan disken var ar perron
Evit guelet o tremen an deputation.

Kerkent pobl ar c'hampangnou, evel bagou ar mor,
An 'eum dolas er pors bras, en eur forç an nor,

Ac o krial a boues pen : *Ra vevo pell amzer*
Or Brinccs karet, e mab, hac an Impalaer !

Deus an nos, evel en Brest, eur bal bras a zo bet,
En pini, gant merc'h ar mæ'r ar Prinç en deus dancet.
Goal diez e lavaret pebeus rejouissanç
A voa o c'heuil ar Brinccs hac an Impaler ar Franç.

Deus a Vrest beteg Roazon, pep parres ha p'p kær
A zav eun ark a driomf evit an Impalaër ;
Deus a Vrest beteg Roazon, o peger bras burzud !
N'en deus en daou du d'an hent nemert mogeriou tud !!!

An de varlerc'h, da zeg heur, arog m'int partiet
O deus, evit ar beorrien, deg mil liur c'hoas roet.
Hac o tremen dre Lambal, Dinan ha Sant Malo
Int erruet en Roazon kenta kær eus or bro.

N'en deus ket var an douar nac henoriou na stad
Ker bras evel arre gred gant Roazon, ar gær vad,
Nan, biskoas an dud noplâ nac an duket guechal
N'o deus bet eun digemer par d'Impaler bro C'h'al.

« Deut, eme an Otrou n'Eskop, antreit en Ilis
« Ellec'h ma rentas guechal Sant Ervoan ar justis ;
« Deut, Princes, c'hui ken henvel eus an dukes Anna,
« Da glêvet or pedennou ha da velet or joa. »

Goude eur fest bras roed gand oll dud vras ar vro
Ha bea d'e lavaret : *Ken avo en distro*,
Goude kement a driomf, a voueliou en pep gis
Hon daou souveren a zo retornet da Paris.

PIERRE DERRIEN.

Moulet, gant ar Goffik, e Lanhuon perc'hen ar Ganouen.